

A. Investerings 2024 die we voorstellen om integraal af te wegen bij de Perspectiefnota

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting
		Doorfietsroute Heerenveen-Drachten	1.000.000	18.000	Afwegen bij de Perspectiefnota	De doorfietsroute is een wens en ambitie. De subsidie van de provincie komt dan te vervallen. De totale investering is geraamd op € 1.834.000 . Wanneer deze doorfietsroute wordt gestopt dan is het ook logisch dat de doorfietsroute naar Joure en Sneek ook zal worden gestopt. Deze investering staat gepland vanaf 2025 voor een totaalbedrag van € 1.083.000. Dit kan worden afgewogen bij de Perspectiefnota 2024
		Herinrichting Burg. Falkenaweg	250.000	4.500	Afwegen bij de Perspectiefnota	Betreft een niet wettelijke opwaarderen van de noord-zuid as. Hierin is regulier geraamd onderhoud opgenomen van € 520.000. De totale investering is geraamd op € 2.230.000 .
		Huisvesting gemeentehuis	1.104.556	85.032	Afwegen bij de Perspectiefnota	Planning een half jaar doorschuiven zodat verschillende scenario's uitgewerkt kunnen worden zoals Crackstate, locaties ABC-complex en stadion opnieuw bekijken en/of extra woonlagen. De totale investering wordt nu geraamd op € 27.504.000 excl. Inflatie en daarmee € 28.896.000 inclusief inflatie. Daar komen nog € 2.370.000 aan niet gebouw gebonden kosten bij en € 4.700.000 aan voorbereidingskosten. De totale investering komt daarmee op € 35.966.000 .

Een aantal investeringen zoals de doorfietsroute Drachten-Heerenveen en herinrichting Br. Falkenaweg zijn doorgeschoven voor integrale afweging bij de Perspectiefnota 2024. Reden is dat deze projecten dit jaar sowieso nog niet uitvoerbaar zijn gezien de fase waarin deze projecten zitten en de uitvoeringskracht van de organisatie.

B. Investerings 2024 die we voorstellen om te stoppen

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting	Impact liquiditeit totaal	Structurele besparing 2027
		Noodstroomvoorziening GW-garage (2023)	43.929	3.667	Stoppen	Dit was een wens, maar geen noodzaak.	-43.929	-3.737
		Vervanging opslag Pinkstermarkt (2023)	12.900	1.077	Stoppen	Dit betreft een klein gebouwtje in gemeentelijke eigendom voor opslag van materiaal. Het gebouwtje wordt niet (meer) door ons gebruikt, de investering is niet meer noodzakelijk.	-12.900	-1.097

Financiële impact

Structureel effect begrotingssaldo

Categorie	Structurele besparing 2025	Structurele besparing 2026	Structurele besparing 2027	Structurele besparing 2028	Structurele besparing 2029	Structurele besparing 2030	Structurele besparing 2031	Structurele besparing 2032
Investerings die we stoppen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000

Impact liquiditeit

Categorie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investerings die we stoppen	-57.000	-	-	-	-	-	-	-

C. Investerings 2024 die we voorstellen om gewijzigd door te laten gaan

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting	Impact liquiditeit totaal	Structurele besparing 2027
		IHP PO+VO	33.698.465	1.942.357	Wijzigen	We nemen een taakstelling van € 2.000.000 op het (D)IHP voor de periode 2024 tm 2027. Zie de toelichting voor meer informatie.	-2.000.000	-75.000
		Investerings openbaar groen 2024-2027 VVI	384.700	26.160	Wijzigen	2024 zelfde bedrag als 2023 en dan verder weer oplopend, waarmee we de bedragen 1 jaar doorschuiven. In 2024 is het beheerplan gereed, op dat moment beoordelen of de investeringen kunnen worden verlaagd. Nu is een oplopende lijn opgenomen naar € 765.000 in 2027.	-128.200	-9.064
		Taakstelling op Riolering n.a.v. Watertakenplan			Wijzigen	Vanaf 2024 wordt een nieuw Watertakenplan opgesteld. In dit plan wordt een taakstelling van 10% (€ 160.000) opgenomen op basis van de nu geraamde investeringen op rioleringen vanaf 2025. Dit heeft geen voordeel op de structurele lasten, maar kan er wel voor zorgen dat de rioolrechten (minder) stijgen waardoor hogere ozb kan worden geheven.	-120.000	-
		Vervangingsinvesteringen rioolgemalen 2024-2027			Wijzigen	Bij schuiven komen de kosten later en bestaat de kans op uitvallen afvoer. Dit meenemen in het nieuwe Watertakenplan. Vanaf 2025 is een taakstelling van 10% opgenomen.	-	-
		Vervangingsinvesteringen vrijverval riolering 2024-2027			Wijzigen	Bij schuiven komen kosten later. Kans op uitvallen afvoer. In 2024 wordt een nieuw watertakenplan vastgesteld en investeringen opnieuw bepaald. Daarbij wordt gekeken op welke wijze nog verder risicogestuurd rioolbeheer kan worden toegepast. Dit meenemen in het nieuwe Watertakenplan. Vanaf 2025 is een taakstelling van 10% opgenomen.	-	-
		Kantoor werkplekken (laptops, docking stations, headsets en toebehoren, monitoren e.d.) Alle devices voor gebruiker voor periode 2024-2027	396.500	113.104	Wijzigen	Van de totale omvang is 10% afgehaald voor de gehele periode (en dus ook per jaar). In de toelichting is nadere uitwerking opgenomen.	-141.750	-48.551

Het IHP voor het VO en PO is vastgesteld en vertaald in de (meerjaren)begroting 2023. Als gemeente hebben we een wettelijke taak voor de bekostiging van de huisvesting van het onderwijs. Het IHP voor zowel PO als VO is het resultaat van een langdurig proces van gemeente en schoolbesturen. Hier is een totaal pakket uit gekomen met een planning voor de komende jaren. Hierin is ook gekeken naar het kostenniveau. Zo is de afschrijvingstermijn verlengd. Gezien het verplichte karakter van deze investeringen, het langdurige proces dat hier aan vooraf is gegaan tussen gemeente en schoolbesturen, de inspanningen om de kosten zo laag mogelijke te houden én het feit dat het hier gaat om een samenhangend totaalplan, is afgewogen om de planning van IHP te actualiseren vanwege de uitvoerbaarheid én een taakstelling op te leggen van € 2 miljoen.

Financiële impact

Structureel effect begrotingssaldo

Categorie	Structurele besparing 2025	Structurele besparing 2026	Structurele besparing 2027	Structurele besparing 2028	Structurele besparing 2029	Structurele besparing 2030	Structurele besparing 2031	Structurele besparing 2032
Investerings die we wijzigingen	-45.000	-96.000	-133.000	-158.000	-158.000	-158.000	-158.000	-158.000

Impact liquiditeit

Categorie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Investerings die we wijzigingen	-708.000	-573.000	-573.000	-577.000	-	-	-	-	-

D. Investerings 2024 die we voorstellen om ongewijzigd tot aan de Perspectiefnota 2024 door laten gaan

Voor onderstaande investeringen geldt dat deze voor jaarschijf 2024 ongewijzigd verder gaan maar dat de investeringen die gepland staan voor latere jaren dit bij de Perspectiefnota 2024 opnieuw wordt afgewogen.

Onuitselbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting
		Werktuigen klein en voertuigen licht 2023-2027	444.500	78.680	Ongewijzigd tot aan P-nota 2024	2025 en 2026 niet investeren en pas vanaf 2027 de investeringen die geraamd stonden van 2025 weer oppakken. Dat betekent alles 2 jaar uitstellen. Er wordt geen rekening gehouden met prijsstijgingen, dat is wel een risico.
		Grasmaaiers 2024 en 2026	480.000	104.640	Ongewijzigd tot aan P-nota 2024	2025 en 2026 niet investeren en pas vanaf 2027 de investeringen die geraamd stonden van 2025 weer oppakken. Dat betekent alles 2 jaar uitstellen. Er wordt geen rekening gehouden met prijsstijgingen, dat is wel een risico.
		Materieel R&W 2023-2027	55.000	8.657	Ongewijzigd tot aan P-nota 2024	2025 en 2026 niet investeren en pas vanaf 2027 de investeringen die geraamd stonden van 2025 weer oppakken. Dat betekent alles 2 jaar uitstellen. Er wordt geen rekening gehouden met prijsstijgingen, dat is wel een risico.
		Straatmeubilair 2024-2027	37.500	4.425	Ongewijzigd tot aan P-nota 2024	Vanaf 2025 het bedrag halveren van € 75.000 naar € 37.500, waarbij het meubilair onveilig kan worden. Dit opnieuw afwegen bij de Perspectiefnota 2024.
		Vervanging bruggen 2023-2027	493.200	33.538	Ongewijzigd tot aan P-nota 2024	Veiligheid en functionaliteit niet gewaarborgd. Wijzigen functionaliteit kan wel, bijvoorbeeld "vastzetten" van de brug (niet meer open en dicht). Dit laatste meenemen in de afweging bij de Perspectiefnota 2024 voor de jaren 2025 en verder.

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting
		Waterrecreatie Akkrum (2023)	93.000	19.323	Ongewijzigd tot aan P-nota 2024	Vanuit de centrumvisie voor Akkrum is afgesproken de voorzieningen voor waterrecreatie verbeterd zouden worden. Dit past bij een watersportdorp als Akkrum. De investeringen bestaan uit een verschillende onderdelen zoals het ophogen en opwaarderen van bruggen, verplaatsen van een trailerhelling en onderzoek naar mogelijkheden voor verbeteren, opwaarderen en het vergroten van het aantal ligplaatsen. Voor de jaarschijf 2024 zijn concrete maatregelen voorzien in het opwaarderen van voorzieningenniveau Waterrecreatie bijvoorbeeld door aanleg van stroomvoorzieningen en waterpunten en verbeteren technische installatie. Deze investeringen zijn noodzakelijk. Andere onderdelen binnen de totale investering Waterrecreatie die betrekking hebben op andere jaarschijven zullen naar verwachting vervallen omdat ze niet uitvoerbaar blijken te zijn. Hier komen we bij de Perspectiefnota 2024 op terug.

E. Investerings 2024 die we voorstellen om ongewijzigd door te laten gaan

Voor onderstaande investeringen geldt dat deze voor jaarschijf 2024 ongewijzigd verder gaan maar dat de investeringen die gepland staan voor latere jaren niet opnieuw bij de Perspectiefnota 2024 worden afgewogen.

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting
		Uitbreiding parkeren Molenplein	250.000	18.993	Ongewijzigd	Planvorming is bijna afgerond, aanbesteding moet nog worden opgestart. Dit is onderdeel van de investeringen in het centrum.
		Aanpassen Dracht/Sieverstraat/Gem.plein (parti	450.000	8.100	Ongewijzigd	Uitvoeren voordat de bouw van de BK-garage begint, dit is onderdeel van de Centrumvisie. Totale investering voor dit onderdeel is geraamd op € 900.000 . Vooruitlopend hierop alvast € 35.000 t.b.v. een onderzoek NUTS bedrijven.
		Vervanging verhardingen 2023-2027	1.220.600	62.658	Ongewijzigd	Veiligheid van de gebruikers van de openbare ruimte is niet gewaarborgd. Betreft wettelijke zorgplicht. Bij onvoldoende invulling aan zorgplicht zijn wij aansprakelijk bij schade (nb wegbeheerder kan persoonlijk aansprakelijk worden gesteld bij nalatigheid).
		Centrumvisie	150.000	2.700	Ongewijzigd	Uitvoeren voordat de bouw aan de BK-garage begint. Hoort bij de investering in de Dracht/Sieverstraat/Gemeenteplein. Totale investering voor dit onderdeel is € 2.750.000
		Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen	25.000	2.117	Ongewijzigd	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed, bij niet uitvoeren hogere energielasten
		Smellebrêge (renovatie + vervanging)	354.653	15.250	Ongewijzigd	Op basis van veiligheid dit wel uitvoeren. Bij niet uitvoeren is de kans groot dat de brug niet functioneert of de brug onveilig is. Hierdoor ontstaat schade (aan derden) en ongelukken.

Investerings 2024 die we voorstellen om ongewijzigd door te laten gaan (vervolg)

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting
		Klimaatmaatregelen bovengronds: structureel 2024-2027	335.000	17.197	Ongewijzigd	Om in geleidelijke lijn de klimaatdoelen van 2050 te halen is deze investering noodzakelijk. De kapitaallasten worden gedekt uit de rioolheffing.
		Klimaatmaatregelen ondergronds: structureel 2024-2027	112.000	4.256	Ongewijzigd	Om in geleidelijke lijn de klimaatdoelen van 2050 te halen is deze investering noodzakelijk. De kapitaallasten worden gedekt uit de rioolheffing.
		Klimaatmaatregelen bovengronds: incidenteel 2024-2027	84.000	4.312	Ongewijzigd	Om in geleidelijke lijn de klimaatdoelen van 2050 te halen is deze investering noodzakelijk. De kapitaallasten worden gedekt uit de rioolheffing.
		Klimaatmaatregelen ondergronds: incidenteel 2023-2027	28.000	1.064	Ongewijzigd	Om in geleidelijke lijn de klimaatdoelen van 2050 te halen is deze investering noodzakelijk. De kapitaallasten worden gedekt uit de rioolheffing.
		Vervanging oevers 2024-2027	439.700	29.900	Ongewijzigd	Onveilige openbare ruimte, schade en aansprakelijkheid
		Vervanging damwand Nijehaske (Itrûm + De Wa	99.285	19.319	Ongewijzigd	Onveilige openbare ruimte, schade en aansprakelijkheid
		Damwand Opstekker	87.000	3.741	Ongewijzigd	Onveilige openbare ruimte, schade en aansprakelijkheid
		Oever Kleasterwei	92.000	3.956	Ongewijzigd	Onveilige openbare ruimte, schade en aansprakelijkheid
		Vervanging damwand Ljouwerterdyk	499.146	21.464	Ongewijzigd	Onveilige openbare ruimte, schade en aansprakelijkheid
		Damwand Boudewijn Leenheerstraat	30.000	1.290	Ongewijzigd	Onveilige openbare ruimte, schade en aansprakelijkheid
		Vervanging damwand Folkert Kuiperstrjitte	125.000	5.375	Ongewijzigd	Onveilige openbare ruimte, schade en aansprakelijkheid
		Vervanging kademuur Breedpad West	500.728	21.531	Ongewijzigd	Onveilige openbare ruimte, schade en aansprakelijkheid

Investerings 2024 die we voorstellen om ongewijzigd door te laten gaan (vervolg)

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting
		Herinrichting Wjitteringswei	350.000	17.967	Ongewijzigd	Veiligheid van de gebruikers van de openbare ruimte is niet gewaarborgd. Betreft wettelijke zorgplicht. Bij onvoldoende invulling aan zorgplicht zijn wij aansprakelijk bij schade (nb wegbeheerder kan persoonlijk aansprakelijk worden gesteld bij nalatigheid).
		Herinrichting Breedpad (Compagnonsweg)	300.000	15.400	Ongewijzigd	Veiligheid van de gebruikers van de openbare ruimte is niet gewaarborgd. Betreft wettelijke zorgplicht. Bij onvoldoende invulling aan zorgplicht zijn wij aansprakelijk bij schade (nb wegbeheerder kan persoonlijk aansprakelijk worden gesteld bij nalatigheid).
		Verledden armaturen 2023-2027	588.000	39.984	Ongewijzigd	De kosten voor reparatie, onderhoud en energielasten zijn hoger bij het niet uitvoeren, dan de kapitaallasten van wel uitvoeren.
		Verledden lichtmasten 2023-2027	41.000	1.763	Ongewijzigd	De kosten voor reparatie, onderhoud en energielasten zijn hoger bij het niet uitvoeren, dan de kapitaallasten van wel uitvoeren.
		Renovatie V.V. Heerenveen	50.000	2.007	Ongewijzigd	Er vinden op dit moment bestuurlijke overleggen plaats met VV Heerenveen. Deze overleggen richten zich op verschillende uitdagingen, waaronder de uitbreiding van SKW 2.0. Dit budget kan deel uitmaken van het geheel.
		Parkeren bij de ijsbaan, Sudkant West en Oost Aldeboarn	60.000	9.514	Ongewijzigd	Vanuit de centrumvisie zijn hier afspraken voor gemaakt en er is al grond aangekocht.
		BK-plein e.d. en Koornbeursweg	166.000	1.926	Ongewijzigd	Planvorming is bijna afgerond, aanbesteding moet nog worden opgestart. Er zijn al aankopen gedaan en afspraken gemaakt met derden. Totale investering is geraamd op € 2.320.000
		Uitbreiding riolering Grexen 2023-2027	280.000	79.369	Ongewijzigd	Dit wordt gedekt uit de grexen en voor de voortgang van de grexen moet het doorgaan.
		Herinr. Doelhof-Kerkplein-Lycklema's Leantjes	221.900	15.184	Ongewijzigd	Uitvoering staat gepland voor 2024. Dit is al gecommuniceerd met de inwoners van Aldeboarn.

Investerings 2024 die we voorstellen om ongewijzigd door te laten gaan (vervolg)

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024	Geraamde kapitaallast 2025	Voorstel aan de raad	Toelichting
		Calamiteitenontsluit Kanaal West	299.285	23.063	Ongewijzigd	Vanuit veiligheid is een 2e vluchtroute bij calamiteiten nodig. Totale investering is geraamd op € 449.285 . Een deel van het beplantingsplan kan ten laste worden gebracht van de grex KNO, dat geldt niet voor dit deel, want dit is voor de pachtgronden. Bij niet uitvoeren krijgen de inwoners in de omgeving zicht op de bedrijfsgebouwen. Totale investering is geraamd op € 415.584 . Dit betreft telefooncentrale. Verwachting is dat deze uitgaven uit investeringsbegroting gaan naar operationele kosten omdat we geen fysieke telefooncentrale meer gaan kopen. Reservering is wel nodig. Investering niet opgestart, wel de businesscase voor vervanging van telefoon met nieuwe moderne oplossing inclusief callcenteroplossingen, doorschakelen, noodnummers, etc.
		Beplantingsplan KNO	207.792	3.740	Ongewijzigd	
		Hardware en infrastructuur 2024 (10 jr)	165.000	132.574	Ongewijzigd	
		Herinrichting centrum Akkrum fase 2	794.625	54.388	Ongewijzigd	Aanbesteding fase 1 is afgerond en de opdracht is gegund. De bouw is inmiddels gestart voor fase 1. De voorbereiding voor fase 2 is na een intensief participatietraject met de inwoners geïmmuniceerd (voorbereiding werk is gepland 1e helft 2024 en uitvoering najaar 2024). Totale investering is € 1.059.500 en stond gepland voor 2023-2024.

Kapitaalgoederen

De investeringen in de kapitaalgoederen gepland voor 2024 worden ongewijzigd voortgezet uit oogpunt van wettelijke basis en veiligheid van de openbare ruimte. De investeringen in de kapitaalgoederen vanaf 2025 worden mogelijk opnieuw afgewogen bij de Perspectiefnota 2025 indien de uitkomsten van de benchmark hiertoe aanleiding geven.

Project bereikbaarheid A32

Dit is een meerjarig project. De financiële en maatschappelijke impact van het stopzetten van deze investeringen zouden een onverantwoord hoog zijn. Bovendien is een groot deel van het project afgerond.

Duurzaamheid

De opbrengsten van de verleding zijn al ingeboekt. Om die reden is het noodzakelijk om nu de verduurzaming niet uit te stellen.

Centrumontwikkeling

De centrumontwikkeling in de kernen van Heerenveen, Akkrum en Jubbega zijn het resultaat van een langdurig participatief proces. Met als doel vitale kernen te realiseren om te wonen en te werken. De maatschappelijke impact van het stopzetten van deze ontwikkelingen zou onverantwoord groot zijn. De plannen zijn samenhangend; onderdelen hier uit halen zou de beoogde doelen frustreren. Vanuit betrouwbaar partnerschap willen wij deze voor onze inwoners zeer belangrijke centrumontwikkelingen ongewijzigd laten doorgaan. Stopzetten zou op veel onderdelen bovendien grote financiële consequenties hebben waar geen opbrengsten tegenover zou staan.

Gemeentehuis

Het voorstel is om een korte periode van integrale heroverweging in te lassen. Een pauze van de lopende projectontwikkeling van zo'n zes maanden waarin de gehele opgave nieuwe gemeentehuis opnieuw wordt geanalyseerd op kansen en mogelijkheden. Het college stelt hiermee voor om betrekkelijk snel tot resultaten van de heroverweging te komen en daarmee vlot een keuze te vragen van de raad. Ook blijft er voor medewerkers op deze manier perspectief op een tastbaar einddoel.

Aanleiding voor een verandering van denken kan bijvoorbeeld ingegeven zijn door de groeiende focus op circulaire ambities, gewijzigde functionele wensen vanuit de gemeentelijke organisatie en/of woon- en vastgoed ontwikkelingen in de omgeving die tot kansen leidt voor herontwikkeling van een gemeentehuis elders in Heerenveen.

De heroverweging leidt tot een aantal scenario's welke worden gewogen vanuit meerdere perspectieven. Daardoor ontstaat opnieuw de kans voor de raad om een passende keuze te maken. Waarbij het scenario 'voortgaan van projectontwikkeling' zoals december 2022 besloten ook tot de mogelijkheden behoort. Het college stelt voor als uitgangspunt mee te geven dat een te verkiezen scenario uiterlijk in 2030 leidt tot een definitief onderdak voor de gemeentelijke organisatie.

F. Investerings 2024 die in uitvoering of afgerond zijn

Voor een aantal investeringen geldt dat deze reeds zijn afgerond of in een vergevorderd stadium zijn dat een afweging niet langer mogelijk is.

Onuitstelbaar	Onontkoombaar	Omschrijving investering	Oorspronkelijke investering 2024
		Beeldend kunstwerk Jubbega	46.667
		Posthuis: vervanging trekkenwand	150.000
		Aanpassingen sanitairgebouw Aldeboarn	40.000
		Opwaarderen brug Jubbega	255.000
		Herinrichten overkluizing	207.000
		Kantoorinventaris 2024	130.000
		Vorbereidingskrediet Zonnepark KNO	630.000
		Herinrichting centrum Akkrum fase 1	978.266
		Herinrichten Jelle van Damweg	570.178
		Herinrichting PW Jansenweg	409.717
		Verbeteringen A32/HBB *3	8.250.000